

De Wraak van jhr. mr. de Braauw prijst af

Aardgas. Nederland heeft er een enorme voorraad van. Aardgas wat op een goedkope manier uit de grond gehaald wordt en wat nog voor tientallen jaren in voorraad is. Alleen als het aardgas van Slochteren naar je huis gestroomd is is het niet meer goedkoop. De prijzen en prijsstijgingen van het aardgas zijn voor de kleinverbruikers (woongebruik) onbetaalbaar geworden. Er profiteren duidelijk andere groepen mensen en organisaties van dat goedkope aardgas.

Het doorspitten van de buit uit het ministerie van Economische Zaken brengt alle vuiligheid naar boven. Hier wordt duidelijk aan wie we onze gasrekening eigenlijk betalen! Van Aardenne en zijn braafste reetlikkers schreven het allemaal voor je op, en wij zochten het voor je uit.

Hier komt het hele netwerk bloot te liggen van alle nationale en internationale economie-politieke belangen, een verhaal dat zelfs ons met stomheid sloeg: het internationale bedrijfsleven, de Nederlandse Staat, het NAVO-beleid (anti-kommunisme via het aardgaswapen) en de kernenergieobby. Alles en iedereen op één na: de Nederlandse konsument, die wordt zelfs niet genoemd als mogelijk belangrijk. En als ie/ze wèl genoemd wordt, vragen ze zich af hoe snel ze de aardgasprijs nu nog kunnen opvoeren!

Kernenergie of aardgas

De keuze voor kernenergie (en kolen) als voornaamste brandstof voor de elektriciteitscentrales in de jaren '90 en verder betekent een keuze tegen aardgas. Aardgas dat in zeer grote hoeveelheden in de Nederlandse aardbodem wordt aangetroffen. Op economische zaken voelen ze aan dat het vreemd overkomt kerncentrales te willen bouwen terwijl er voldoende aardgas is. In het voorjaar van 1985 wordt afgewogen hoe de pers voorbereid moet worden op het pro-kernenergie- en anti-aardgasbeleid:

1000 m³ aardgas. Daarmee kan evenveel elektriciteit geproduceerd worden als met 10 kerncentrales in 20 jaar. Het is duidelijk: als we ons aardgas maar verkopen wordt kernenergie vanzelf noodzakelijk.

'Energy Security'

In hetzelfde stukje licht Verberg en passant nog een tweede tipje van de geheimzinnige sluier op die over de energiepoot hangt, namelijk daar, waar hij het heeft over 'energy security'. Energie, dus ook aardgas is een essentieel 'goed' voor de geïndustri-

A. Vooraf

Wij hebben, conform Uw verzoek, gezien of en hoe de schrijvende pers zou kunnen worden voorgelicht over onze keuze de grootschalige gasinzet in de elektriciteitsopwekking af te bouwen ten gunste van kolen- en kernenergie.

Wij zijn tot de overtuiging geraakt dat het niet opportuun is een "meet the press" te organiseren voorafgaande aan de Kamerdiscussie over het Regeringsstandpunt.

De voor de "anti-gas-route" gehanteerde en te hanteren argumenten zijn in hoge mate van technocratische aard; deze zullen het publiek weinig aanspreken laat staan (deskundige) tegenstanders doen overstappen naar ons kamp.

Daarmee vervalt al in belangrijke mate het nut van een perscampagne.

Voegen we hierbij het feit dat wij al onze argumenten, en detail, op tafel zullen moeten leggen, dan bestaat het risico dat onze argumenten in het Parlement hun glans hebben verloren en de EG c.s. nog preciezer kunnen inspelen op onze argumenten. Dit kan nog aangewakkerd worden door journalisten die onze aanzet zullen gebruiken tot een soort feuilleton van hoor en wederhoor van EG-aanhangers en fractiespecialisten.

*notitie van 5 topambtenaren aan Verberg
EG (Beziings Groep) is een politiek belangrijke stroming die een beleid, gebaseerd op aardgas voorstaat.*

Wat zijn die redenen waarom ze van gas af willen stappen als brandstof voor elektriciteitsopwekking en over willen gaan op kolen en kernenergie?

Het verhaal begint natuurlijk bij de Gigantenregeling. Deze regeling bepaalt dat grootverbruikers een speciaal, uiterst laag tarief voor hun stroom betalen. Maar: deze regeling is tijdelijk, hij moet eind 1987 aflopen, vindt de EG (argument: concurrentievervalsing), tenzij Nederland met een hele goeie smoes komt om de grootverbruikers die waanzinnig goedkope stroom te laten houden. Kernenergie is zo'n smoes: Als Nederland kiest voor kernenergie mogen de giganten tot in alle eeuwigheid elektriciteit tegen dump-prijzen ontvangen, vindt de EG.

Daarbij parasiterend op Jantje van Leiden en Tante Truus, die die elektriciteit met hun hoge aardgas- en elektrarekeningen moeten betalen.

Wat nou die keuze voor kernenergie te maken heeft met het aardgasbeleid blijkt o.a. uit de volgende "vertrouwelijke" woorden van Verberg (Direkteur Generaal voor Energie, weet je nog?) aan zijn chef van Aardenne:

b. als er mede in het kader van het energy security geen additionele export plaatsvindt, wordt het eenvoudig om diversificatie naar kolen en vooral kern te ontlopen.

verslag van gesprek tussen Verberg en Audland (EG) d.d. 27-03-84

VERTROUWELIJK

Ingewikkeld Nederlands. Hij zegt in feite: We moeten net doen alsof kernenergie onontkoombaar is, en daarom moeten we snel even regelen dat we ons aardgas aan het buitenland kwijt zijn. Er zijn de afgelopen jaren kontrakten getekend voor extra export van 275 mil-

lioneerde westerse economie. NAVO-bonzen zijn natuurlijk niet zo blij als hun economisch systeem afhankelijk wordt van Russies aardgas, dat immers, in tijden van oplopende spanning, wel eens afgesloten zou kunnen worden. Juist in zo'n situatie echter is een ongestoorde energie-toevoer van enorm belang om niet alleen de economie, maar ook de oorlogsmachinerie draaiende te houden. Daarbij komt nog dat als westerse landen onderling hun aardgas-toevoer regelen, dit de banden tussen die landen versterkt, terwijl omgekeerd een aardgas handelsrelatie met de Sowjet Unie haast automatisch een zekere vorm van ontspanning met zich meebrengt. Het zal duidelijk zijn dat de NAVO-bonzen het eerste wèl, en het tweede absoluut niét zien zitten.

Vandaar de term 'energy security', wat inhoudt een NAVO-politiek om de westerse afhankelijkheid van Russies aardgas zo veel mogelijk te beperken. Om deze reden moet Nederland extra aardgas exporteren naar andere West Europese landen.

Extra gasexport heeft dus als voordeel dat het kernenergie dichterbij

brengt en het de NAVO tevreden stelt.

Shell en Esso

Het aardgas is in Nederland in handen van de Gasunie. Aandeelhouders hiervan

zijn voor 50% de overheid en DSM, en voor 50% de NAM (=Nederlandse Aardolie Maatschappij = Shell en Esso). Prijsverhogingen vanaardgas op de binnenlandse markt komen vooral ten goede aan de Staat. Bij verhoging van het volume van de export profiteren vooral de aandeelhouders. In een strikt vertrouwelijke notitie - waarschijnlijk van Verberg - staat te lezen:

De winstafdrachtregeling werkt immers in de hand dat de oliemaatschappijen meer baat hebben bij volumevergroting dan bij prijsverhoging, terwijl dat voor de overheid omgekeerd het geval is. (Globaal gesteld valt van elke additioneel verkochte m³ 15 à 20% van de verkoopprijs toe aan de aandeelhouders; van een prijsverhoging valt 5% toe aan de aandeelhouders.)

notitie van Verberg aan van Aardenne

Shell en Esso profiteren dus extra van de stijgende exporten. Maar desondanks:

notitie van Verberg aan van Aardenne

8.

Fase 2 leidt niet tot wijziging van de verdeelsleutels tussen de Staat en betrokken maatschappijen.

Deze extra winst mogen Shelle en Esso dus gewoon houden, en zij profiteren dus op deze manier óók al van de keuze vóór kernenergie die immers extra export van aardgas veronderstelt.

De aardgasprijs

Officieel is in Nederland de prijs van het aardgas voor de kleinverbruikers gekoppeld aan de prijs van huisbrandolie, en bestaat er voor de grootverbruikers een koppeling met stookolie (huisbrandolie is duurder dan stookolie). Op die laatste koppeling bestaan echter al de bekende uitzonderingen, de z.g.n. gigantenregeling. Velen hadden altijd al het gevoel dat er nog veel meer en veel belangrijker koppelingen waren die de prijzen bepaalden. Door EZ werd dit altijd ontkend. De inbraak van ons maakt aan deze geheimzinnigheid een einde. Het volgende citaat, dat in eerste instantie wat krypties overkomt, vertelt veel:

1.

Voor export van Nederlands aardgas moet een adequate internationale Westeuropese prijs blijven gelden.

2.

De gemiddelde binnenlandse gasprijs moet diezelfde Westeuropese marktprijs reflecteren, zodat aan de Spierenburgnorm kan worden voldaan.

notitie van Verberg aan van Aardenne

Er blijkt dus een 'Spierenburgnorm' te bestaan. Spierenburg is een man die een paar jaar geleden in opdracht van

de NAM met buitenlandse afnemers heeft onderhandeld over de prijs die zij voor het Nederlandse aardgas moeten betalen. Alles over deze onderhandelingen is altijd geheim gehouden, alleen is verteld dat Spierenburg hogere gasprijzen heeft weten te bedingen. Waarop de prijzen die het buitenland betaalt gebaseerd zijn is altijd geheim gehouden. Uit bovenstaand citaat blijkt dat er een vaste koppeling bestaat tussen de gemiddelde binnenlandse aardgasprijs en de exportprijs. Beide prijzen zijn weer gekoppeld aan de West Europeese gasprijs. Konkreet betekent dit dat als de gemiddelde Nederlandse aardgasprijs stijgt, ook de inkomsten uit de export zullen stijgen. Daalt de gemiddelde Nederlandse prijs, dan daalt ook de exportprijs. Door de samenhang van de exportprijs met de West Europeese marktprijs kan Nederland niet eigenhandig de prijs al te veel laten dalen of stijgen. Belangrijke konkurrent op de West Europeese gasmarkt is de Sovjet Unie. Deze zorgt er door haar relatief lage prijs voor dat de exportprijs niet heel hoog

kan worden. Al deze gegevens kunnen veel van de prijsontwikkelingen van aardgas voor klein- en grootverbruikers in Nederland de laatste jaren verklaren.

VERVOLG OP PAG. 4

Kleine beurzen, hoge prijzen

De 'Spierenburgnorm' betekent dat verhoging van de gasprijs voor kleinverbruikers - zoals de laatste jaren steeds drasties gebeurt - leidt tot een verhoging van de gemiddelde binnenlandse gasprijs en daarmee automatis zou leiden tot hogere inkomsten voor de Staat uit de aardgasexport.

Zij zou dan eigenlijk dubbel profiteren:

- hogere exportprijzen: één cent per kubieke meter zou in 1984 337 miljoen extra hebben opgeleverd.

- hogere binnenlandse prijs: één cent per kuub méér levert in drie jaar ('84 - '86) 290 miljoen extra op.

Dat zou Ruding toch moeten doen water-tanden. Maar zo simpel ligt het voor de heren niet. Er schuilen twee addertjes onder het gras:

1. Deze regering wil helemaal niet dat er op korte termijn extra aardgasbaten binnenkomen:

a. het niet (te vlug) willen hebben van additionele overheidsontvangsten, omdat daarmee het economisch saneringsproces in gevaar zou kunnen worden gebracht; het is dan ook het oogmerk de additionele volumina vooral te laten leveren als verlenging van contracten;

notitie van Verberg aan van Aardenne

Met andere woorden: als er via aardgas meer geld in de schatkist vloeit hoeft er, in de ogen van zeer velen, minder bezuinigd te worden. Maar bezuinigen moet van deze regering, dus dan moeten we ook zorgen niet te veel geld binnen te krijgen, want dan

lijken de tekorten groter.

2. De landen die onsgas kopen willen geen hogere gasprijs betalen; het prijsverschil met het goedkope Russiese gas zou dan te groot worden. Gevolg: de stijging van de prijs voor de kleinverbruikers wordt gekompenseerd door een prijsverlaging voor de grootverbruikers, waaronder de giganten, zodat de exportprijs stabiel en konkurreeerend blijft.

Dit is ook het belangrijkste politieke gevolg van de introductie van de 'Spierenburgnorm': als wij meer moeten gaan betalen kan de industrie de kortingen opstrijken. Dit is een belangrijke koppeling, veel belangrijker dan de koppeling met huisbrand- of stookolie.

Gevolg: zakt de exportprijs gedwongen door daling van de Russiese prijs en indirect de olieprijs, dan moet ook de gemiddelde binnenlandse prijs dalen. Na het voorafgaande hoef je je niet

meer af te vragen wie dáárvan zal profiteren: de giganten !!

Tot slot dit alles samengevat in de 'strikt vertrouwelijke' woorden van Verberg:

Met inachtneming van punt 1 en 2 zal een herstructurering van de binnenlandse gastarieven worden bewerkstelligd, er toe strekkend dat de kleinverbruikersprijs omhoog gaat en dat de daardoor ontstane "Spierenburgruimte" wordt omgezet in prijsverlagingen voor met name de elektriciteitscentrales, alsmede voor de N-producenten t.o.v. geldende prijsafspraken.

Maar nu wij

Als je de stukken zo doorleest zie je dat er aan de top ook verschillende belangen bestaan. De bezuinigingspolitiek van het kabinet, de veiligheidspolitiek van de NAVO en de winsten van de multinationals. De taak van van Aardenne lijkt om deze belangen met elkaar te verenigen. Elke belangengroep aan de top krijgt zijn deel. De positie van de staat hierin is toch opmerkelijk; zij laat met opzet aardgasbaten aan zich voorbijgaan om haar eigen bezuinigingspolitiek te rechtvaardigen. Het is niet te geloven, maar lees dat stukje over 'het economies saneringsproces' nog maar eens drie keer: HET STAAT ER ECHT ! Ruding huilt krokodil-tranen voor de Tweede Kamer en de pers over het dreigende faillissement van de BV Nederland. We moeten doorgaan met bezuinigen om uit de crisis te komen. Eén grote komedie dus ! Door de extra aardgasbaten kan hij, Ruding, de balans tussen inkomsten en uitgaven weer herstellen. Maar daartegen bestaat grote weerstand vanuit het kabinet, zo staat in het stuk. De bezuinigingspolitiek verliest hiermee helemaal zijn geloofwaardigheid; ze verlengen de crisis gewoon om ons uit

te kleden. Ondertussen gaat de 'crisis' natuurlijk voorbij aan Shell en Esso, als je ziet hoe zij bevoordeeld worden in de gaskontrakten. En alsof dit komplot binnen de BV Nederland nog niet genoeg is, blijkt de NAVO er ook nog mee te maken te hebben.

De verbintenis tussen de energie/gaspolitiek en de NAVO-veiligheidspolitiek is nieuw en verbijsterend - energie als wapen in de koude oorlogspolitiek, aardgas als strategiese grondstof, ge-manipuleerd door de NAVO. De export van gas naar 'onze' NAVO-partners moet afhankelijkheid van Russies gas voorkomen. De uitverkoop moet daarom onverminderd doorgaan. Om deze, geheimgehouden, reden wordt elk serieus voorstel vòòr een verstandig aardgasbeleid, gericht op binnenlands gebruik, afge-wezen.

Intussen hebben we het nog steeds over het aardgas waarop jij je eten kookt, waarmee jij je douchwater op temperatuur brengt. Opvallens is echer dat in de buit op geen enkele manier, zelfs niet in een voetnoot, melding gemaakt wordt van de belangengroep bevolking.

Laten we dan eindelijk aan van Aardenne c.s. duidelijk maken dat we bestaan ! KANTELEN DIE METER !!!